

KOMISSION SUOSITUS,
annettu 18 päivänä kesäkuuta 2019,
vuodet 2021–2030 kattavan Latvian yhdenntetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman
luonnoksesta
(2019/C 297/14)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta 11 päivänä joulukuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Kunkin jäsenvaltion on asetuksen (EU) 2018/1999 nojalla toimitettava komissiolle luonnos yhdenntetystä kansallisesta energia- ja ilmastosuunnitelmasta, joka kattaa vuodet 2021–2030, mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdan ja liitteen I mukaisesti. Yhdenntettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien ensimmäiset luonnokset oli määrä toimittaa 31 päivään joulukuuta 2018 mennessä.
- (2) Latvia toimitti yhdenntetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa luonnoksen 28 päivänä joulukuuta 2018. Tämän suunnitelmaluonnoksen toimittaminen on perusta ja ensimmäinen vaihe komission ja jäsenvaltioiden välisessä monivaiheisessa prosessissa, jota noudatetaan yhdenntettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien viimeistelemiseksi ja niiden panemisessa sen jälkeen täytäntöön.
- (3) Komissio arvioi yhdenntettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien luonnokset asetuksen (EU) 2018/1999 nojalla. Komissio on tehnyt kattavan arvioinnin Latvian yhdenntetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman luonnoksesta ottaen huomioon asetuksen (EU) 2018/1999 olennaiset osat. Arviointi ⁽²⁾ julkaistaan tämän suosituksen rinnalla. Jäljempänä esitetyt suositukset perustuvat kyseiseen arviointiin.
- (4) Komission olisi suosituksissaan käsiteltävä erityisesti seuraavia aiheita: i) tavoitteiden, päämäärien ja panosten kunnianhimoisuus siltä kannalta, saavutetaanko yhteisesti energiaunionin tavoitteet ja erityisesti uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevat vuodeksi 2030 asetut unionin tavoitteet, sekä sähköverkkojen yhteenliittämistä, johon jäsenvaltio pyrkii vuoteen 2030 mennessä; ii) jäsenvaltion ja unionin tason tavoitteisiin liittyvät politiikat ja toimenpiteet sekä muut politiikat ja toimenpiteet, joilla voi olla rajatylittävää merkitystä; iii) mahdolliset lisäpolitiikat ja -toimenpiteet, joiden sisällyttäminen yhdenntettyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan voi olla tarpeen; iv) vuorovaikutukset ja johdonmukaisuus yhdenntettyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisältyvien nykyisten ja suunniteltujen politiikkojen ja toimenpiteiden välillä energiaunionin yhdessä ulottuvuudessa ja eri ulottuvuuksien kesken.
- (5) Komissio on suosituksia laatiessaan ottanut huomioon yhtäältä tarpeen koota yhteen kaikkien jäsenvaltioiden tietyt määrälliset suunnitellut panokset, jotta voidaan arvioida kunnianhimoisuutta unionin tasolla, ja toisaalta tarpeen antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle riittävästi aikaa ottaa asianmukaisesti huomioon komission suositukset ennen yhdenntetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman viimeistelemistä.
- (6) Komission suositukset jäsenvaltioiden uusiutuvaa energiaa koskevista tavoitteista perustuvat asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä II vahvistettuun laskentakaavaan, joka perustuu objektiivisiin kriteereihin.

⁽¹⁾ EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1.

⁽²⁾ SWD(2019) 265.

- (7) Energiatohokkuuden osalta komission suositukset perustuvat arviointiin yhdenmukaisen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman luonnoksessa esitetystä kunnianhimoisuuden kansallisesta tasosta verrattuna siihen toimien yhteiseen tasoon, joka on tarpeen unionin tavoitteiden saavuttamiseksi, ja tarvittaessa otetaan huomioon tiedot erityisistä kansallisista olosuhteista. Energiatohokkuuden alalla lopullisten kansallisten panosten olisi heijastettava kustannustehokkaita energian säästämismahdollisuuksia, ja niitä olisi tuettava rakennusten pitkän aikavälin peruskorjausstrategioilla sekä toimenpiteillä, joilla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU⁽³⁾ 7 artiklaan perustuva energiansäästövelvoite. Jäsenvaltioiden olisi myös osoitettava, että ne ovat asianmukaisesti ottaneet huomioon energiatohokkuus etusijalle -periaatteen, erityisesti selittämällä, miten energiatohokkuus edistää kilpailukykyisen vähähiilisen talouden ja energian toimitusvarmuuden kansallisten tavoitteiden saavuttamista sekä auttaa torjumaan energiaköyhyyttä.
- (8) Hallintoasetuksen mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava yleiskatsaus tarvittavista investoinneista yhdenmukaisessa kansallisessa suunnitelmassa vahvistettujen tavoitteiden, päämäärien ja panosten saavuttamiseksi sekä yleinen arvio näiden investointien lähteistä. Kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa olisi varmistettava kansallisten politiikkojen ja toimenpiteiden avoimuus ja ennustettavuus investointivarmuuden takaamiseksi.
- (9) Komissio on samaan aikaan osana vuosien 2018–2019 talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa painottanut energiaan ja ilmastoon liittyviä jäsenvaltioiden investointitarpeita. Tämä on otettu huomioon Latvian maaportissa vuonna 2019⁽⁴⁾ sekä talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä annetussa komission suosituksessa neuvoston suositukseksi Latvialle⁽⁵⁾. Komissio on ottanut huomioon tuoreimmat ohjausjakson tulokset ja suositukset arvioidessaan yhdenmukaisia kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmaluonnoksia. Komission suosituksilla täydennetään viimeisimpiä eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annettuja maakohtaisia suosituksia. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että niiden yhdenmukaisissa kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa otetaan huomioon viimeisimmät eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut maakohtaiset suositukset.
- (10) Hallintoasetuksen mukaan kunkin jäsenvaltion on lisäksi otettava asianmukaisesti huomioon komission mahdolliset suositukset luonnoksesta yhdenmukaisiksi kansalliseksi energia- ja ilmastosuunnitelmaksi, joka on toimitettava 31 päivään joulukuuta 2019 mennessä. Jos asianomainen jäsenvaltio ei ota huomioon jotakin suositusta tai sen merkittävää osaa, kyseisen jäsenvaltion on perusteltava tämä julkisesti.
- (11) Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa ilmoitettava yhdenmukaisissa kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan ja myöhempiä vuosina tehtävissä päivityksissä samat tiedot, jotka ne ilmoittavat Eurostatille tai Euroopan ympäristökeskukselle. Saman lähteen sekä eurooppalaisten tilastojen, jos ne ovat käytettävissä, käyttö on myös olennaista mallinnusten ja ennusteiden lähtökohdan laskemiselle. Kun käytetään eurooppalaisia tilastoja, voidaan paremmin vertailla yhdenmukaisissa kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa käytettyjä tietoja ja ennusteita.
- (12) Kaikki asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä I esitetyt osat on sisällytettävä lopulliseen yhdenmukaiseen kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan. Tässä yhteydessä olisi arvioitava suunniteltujen politiikkojen ja toimenpiteiden makroekonomiset, ja siinä määrin kuin se on toteutettavissa, terveyteen, ympäristöön, työllisyyteen, koulutukseen ja osaamiseen liittyvät sekä sosiaaliset vaikutukset. Yleisö ja muut sidosryhmät on saatava mukaan lopullisen yhdenmukaisen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman laatimiseen. Nämä ja muut seikat kuvataan yksityiskohdaisesti tämän suosituksen kanssa julkaistussa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa⁽⁶⁾.
- (13) Latvian olisi otettava lopullisessa yhdenmukaisessa kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassaan huomioon politiikkojen väliset yhteydet, erityisesti synergiat hiilestä irtautumisen, energiaturvallisuuden ja energian sisämarkkinoiden ulottuvuuksien välillä sekä energiatohokkuus etusijalle -periaatteen kanssa, selittämällä, miten energiatohokkuus edistää 1) kilpailukykyistä vähähiilistä taloutta, 2) energian toimitusvarmuutta ja 3) energiaköyhyyden torjuntaa koskevien kansallisten tavoitteiden saavuttamista kustannustehokkaasti. Toinen yhteys, jota olisi käsiteltävä, on biomassan energiakäyttö sekä vaikutukset kirjattuihin maankäyttöä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuviin päästöihin ja poistumiin. Samalla lailla tutkimuksen, innovoinnin ja kilpailukykyyn ulottuvuuden tavoitteilla on tuettava muita energiaunionin ulottuvuuksia varten suunniteltuja toimia. Myös ilmastomuutoksen vaikutuksia energia-alan voimaksi käsitellään.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatohokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ SWD(2019) 1013 final.

⁽⁵⁾ COM(2019) 514 final, 5. kesäkuuta 2019.

⁽⁶⁾ SWD(2019) 265.

- (14) Olisi hyödyllistä, että lopullisessa yhdenmetyssä kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassa esitettäisiin kattava analyysi siitä, miten vähähiilisten teknologioiden sektori tällä hetkellä sijoittuu maailmanlaajuisille markkinoille. Tässä yhteydessä olisi tuotava esiin kilpailuvahvuuksia ja mahdollisia haasteita, viitattava mitattavissa oleviin tulevaisuuden tavoitteisiin sekä niiden saavuttamiseksi käytettäviin politiikkoihin ja toimenpiteisiin sekä esitettävä asianmukaiset yhteydet yritys- ja teollisuuspolitiikkaan. Suunnitelmassa olisi myös hyödyllistä ottaa paremmin huomioon yhteydet kiertotalouteen ja korostaa tämän potentiaalia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.
- (15) Latviaa koskevien komission suositusten pohjana on Latvian yhdenmetyksen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman luonnoksen arviointi ⁽⁷⁾, joka julkaistaan tämän suosituksen yhteydessä.

SUOSITTAA, ETTÄ LATVIA TOTEUTTAA TOIMIA, joilla se:

1. kehittää edelleen strategiaansa saavuttaakseen unionin päästökauppajärjestelmän ulkopuolisten alojen kasvihuonekaasupäästöjä koskevan vuodeksi 2030 asetetun tavoitteensa (−6 % vuoteen 2005 verrattuna); tähän kuuluu kuvattujen politiikkojen toteuttamiseen tarvittavien toimien tarkempi määrittely sekä maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden aseman analysointi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/841 ⁽⁸⁾ mukaisen tilinpitosääntöjen perusteella;
2. nostaa merkittävästi vuoteen 2030 mennessä saavutettavaa uusiutuvien energialähteiden osuuden tavoitetasoa vähintään 50 prosenttiin Latvian panoksena unionin uusiutuvaa energiaa koskevaan vuoden 2030 tavoitteeseen, kuten asetuksen (EU) 2018/1999 liitteessä II olevassa kaavassa esitetään; sisällyttää lopulliseen yhdenmetyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan ohjeellisen kehityskulun, joka saavuttaa asetuksen (EU) 2018/1999 4 artiklan a kohdan 2 alakohdassa esitetyt vertailukohtat mainitun osuuden mukaisesti siten, että otetaan huomioon tarve lisätä toimia tämän tavoitteen saavuttamiseksi yhteisesti; esittää yksityiskohtaisia ja määrällisiä politiikkoja ja toimenpiteitä, jotka ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/2001 ⁽⁹⁾ vahvistettujen velvoitteiden mukaisia ja jotka mahdollistavat tämän panoksen toteutumisen ajoissa ja kustannustehokkaasti; varmistaa, että Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY ⁽¹⁰⁾ liitteessä I vuodeksi 2020 asetettu uusiutuvaa energiaa koskeva tavoite täytetään täysimääräisesti ja sitä noudatetaan perustasona vuodesta 2021 eteenpäin, ja selittää, miten se aikoo saavuttaa ja säilyttää kyseisen perusosuuden; esittää yksityiskohtaisia toimenpiteitä täyttääkseen direktiivin (EU) 2018/2001 23 artiklassa säädetyn lämmitys- ja jäähdytysalaa koskevan ohjeellisen tavoitteen ja direktiivin (EU) 2018/2001 25 artiklassa säädetyn liikennettä koskevan tavoitteen; antaa tarkempia tietoja mahdollisuuksia luovista puitteista itse tuotetun uusiutuvan energian kulutusta ja uusiutuvan energian yhteisöjä varten sekä toimenpiteistä direktiivin (EU) 2018/2001 21 ja 22 artiklan mukaisesti;
3. nostaa erityisesti primäärienergian kulutuksen vähentämiseen tähtäävää tavoitetasoaan ja tukee sitä politiikoilla ja toimenpiteillä, joilla saavutetaan energian lisäsäästöjä, jotta voidaan saavuttaa vuodeksi 2030 asetettu unionin energiatehokkuustavoite; kuvaa tarkemmin erityisesti rakennuksia ja liikennealaa varten suunniteltuja politiikkoja ja esittää konkreettisia arvioita nykyisten ja suunniteltujen politiikkatoimien tuottamista energiansäästöistä vuoteen 2030 mennessä sekä niihin liittyvien investointien aikataulut;
4. määrittää monipuolistamiseen ja energiariippuvuuteen liittyviä energiaturvallisuustavoitteita tukevia toimenpiteitä, mukaan lukien toimenpiteitä joustavuuden varmistamiseksi, sekä arvioi, miten ehdotetuilla politiikoilla ja toimenpiteillä varmistetaan energiariippuvuuden vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttaminen; ottaa huomioon alueellisen yhteyden arvioissaan resurssien riittävyyttä sähköalalla;
5. määrittelee markkinoiden yhdenmitystä koskevia tulevaisuuteen suuntautuneita tavoitteita ja päämääriä, erityisesti toimenpiteitä kilpailukykyisempien tukku- ja vähittäismarkkinoiden kehittämiseksi;
6. selventää tutkimuksen, innovoinnin ja kilpailukykyyn ulottuvuuteen erityisesti energiaunionin yhteydessä liittyviä kansallisia tavoitteita ja rahoitustavoitteita, jotka on saavutettava vuosien 2020 ja 2030 välillä, siten, että ne ovat helposti mitattavissa ja tarkoituksenmukaisia ja niillä tuetaan yhdenmetyksen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman muiden ulottuvuuksien tavoitteiden toteuttamista; tukee kyseisiä tavoitteita erityisillä ja asianmukaisilla politiikoilla ja toimenpiteillä, mukaan lukien ne, jotka laaditaan yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa, kuten strategisen energiateknologiasuunnitelma;

⁽⁷⁾ SWD(2019) 265.

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/841, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen ja -poistumien sisällyttämisestä vuoteen 2030 ulottuviin ilmastojen ja energiapolitiikan puitteisiin sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 ja päätöksen N:o 529/2013/EU muuttamisesta (EUVL L 156, 19.6.2018, s. 1).

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽¹⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/28/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16).

7. tehostaa hyviä alueellisia yhteistyöjärjestelyjä Baltian maiden (Viro, Latvia ja Liettua) välillä; laajentaa niitä uusille aloille ja maantieteellisesti Pohjoismaihin (Tanska, Suomi, Islanti, Norja ja Ruotsi); alueellisissa yhteyksissä olisi keskityttävä energian sisämarkkinoihin ja energiaturvallisuuteen, kun sähköjärjestelmien muutoksilla varaudutaan uusiutuvan sähkön suurempiin osuuksiin, jotka lisäävät sähkön tuontia/vientiä ja lisäävät tarvetta järjestelmän joustavuudelle, sekä liikennealan hiilestä irtautumiseen ja alueelliseen tutkimusyhteistyöhön;
8. luettelee kaikki energiatuet, myös erityisesti tuet fossiilisille polttoaineille, sekä toteutetut toimet ja suunnitelmat niistä luopumiseksi;
9. täydentää analyysia vuorovaikutuksesta ilmanlaatua ja ilmaan vapautuvia päästöjä koskevan politiikan kanssa siten, että esitetään vaikutukset ilman saastumiseen eri skenaarioissa, annetaan tukevia tietoja ja tarkastellaan synergioita ja kompromissien vaikutuksia;
10. sisällyttää suunnitelmaan oikeudenmukaista ja tasapuolista siirtymistä koskevat näkökohdat nykyistä paremmin, erityisesti esittämällä yksityiskohtaisempia tietoja suunniteltujen tavoitteiden sekä politiikkojen ja toimenpiteiden sosiaali-, työllisyys- ja osaamisvaikutuksista; sisällyttää suunnitelmaan arvion energiaköyhyytilanteesta ja energiaköyhyyden vähentämis- ja/tai rajoittamistavoitteet sekä politiikat ja toimenpiteet, kuten asetuksessa (EU) 2018/1999 edellytetään.

Tehty Brysselissä 18 päivänä kesäkuuta 2019.

Komission puolesta

Miguel ARIAS CAÑETE

Komission jäsen